

III. Situační zpráva státní pokladny

Státní pokladna (dále též „SP“) zahrnuje souhrn peněžních prostředků, které jsou odděleně vedeny na příjmových a výdajových účtech státního rozpočtu, na účtech státních finančních aktiv, na účtech pro řízení likvidity státní pokladny a pro řízení státního dluhu, na účtech finančních a celních úřadů, na kterých jsou spravovány daňové příjmy, které jsou následně určeny rozpočtům územních samosprávných celků, státním fondům, Národnímu fondu (NF), rezervním fondům organizačních složek státu, do státních finančních aktiv a na účtech určených ke správě peněžních prostředků z vybraných cel určených k odvodům do vlastních zdrojů Evropské unie, na účtech rezervních fondů a FKSP organizačních složek státu, na účtech cizích a podobných prostředků organizačních složek státu, na účtech příspěvkových organizací, Pozemkového fondu ČR, státních fondů a Národního fondu, na zvláštních účtech podle zákona, kterým se ruší Fond národního majetku ČR (FNM), na účtech státní organizace Správa železniční dopravní cesty určených k příjmu dotací ze státního rozpočtu, státních fondů a NF, na účtech územních samosprávných celků určených k příjmu dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu, státních fondů a NF, na účtech Regionálních rad regionů soudržnosti určených k příjmu dotací a návratných finančních výpomocí ze státního rozpočtu a NF na financování programů spolufinancovaných z rozpočtu Evropské unie podle zákona upravujícího podporu regionálního rozvoje, na účtech veřejných výzkumných institucí určených k příjmu podpor výzkumných závěrů nebo projektů výzkumu a vývoje ze státního rozpočtu, na účtech veřejných vysokých škol určených k příjmu příspěvků ze státního rozpočtu na vzdělávací a vědeckou, výzkumnou, vývojovou a inovační, uměleckou nebo další tvůrčí činnost a k příjmu podpor výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ze státního rozpočtu a NF a na účtech dalších právnických osob vedených se souhlasem Ministerstva financí u České národní banky.

Účty podřízené státní pokladně jsou podřízeny jednotlivým souhrnným účtům státní pokladny. Celkový součet netermínovaných prostředků na účtech podřízených jednotlivým

souhrnným účtům SP nesmí být záporný. Přebytky prostředků na jednotlivých souhrnných účtech státní pokladny může Ministerstvo financí krátkodobě ukládat nebo investovat na finančním trhu s cílem minimalizace výdajů spojených s řízením likvidity státní pokladny a řízením státního dluhu.

Od roku 2013 dochází v souvislosti s nabytím účinnosti novely zákona o rozpočtových pravidlech k dalšímu rozšíření okruhu prostředků příslušejících do SP a jejich zapojení do financování a řízení likvidity SP. Přehled o objemech a druzích prostředků zahrnovaných do státní pokladny (vedených v korunách) podává následující tabulka.

Tabulka č. 12: Souhrnné účty státní pokladny (v mil. Kč)

Ukaza tel	30.9.2013 (1)	30.9.2014 (2)	Rozdíl (2-1)	Index v % (2:1)
1. Státní rozpočet - saldo příjmů a výdajů	-38 241	-34 391	3 850	89,9
v tom - příjmy	806 420	826 383	19 963	102,5
- výdaje	844 661	860 774	16 113	101,9
2. Prostředky na účtech SFA				
- saldo příjmů a výdajů	136 172	83 025	-53 147	61,0
- z toho: prostředky na umořovacím účtu	101 085	51 852	-49 233	51,3
3. Příjmy veřejných rozpočtů spravované FÚ, CÚ				
- saldo příjmů a výdajů	15 011	11 313	-3 698	75,4
v tom - příjmy celkem	156 297	166 574	10 277	106,6
- výdaje celkem	141 286	155 261	13 975	109,9
4. Fondy organizačních složek státu				
- saldo příjmů a výdajů	2 615	3 037	422	116,1
5. Cizí prostředky organizačních složek státu				
- saldo příjmů a výdajů	11 864	14 508	2 644	122,3
6. Účty příspěvkových organizací				
- saldo příjmů a výdajů	2 696	2 949	253	109,4
7. Účty státních fondů a Národního fondu (v Kč)				
- saldo příjmů a výdajů	35 680	43 311	7 631	121,4
8. Účty bývalého Fondu národního majetku				
- saldo příjmů a výdajů	18 023	23 497	5 474	130,4
9. Ostatní subjekty				
- saldo příjmů a výdajů	9 065	12 300	3 235	135,7
A. Prostředky státní pokladny celkem (součet 1. až 9.)	192 885	159 549	-33 336	82,7
B. Financování státní pokladny:				
- dluhopisové	-190 606	-157 079	33 527	82,4
- účet hospodaření státního rozpočtu	-2 270	-2 465	-195	108,6
C. Celková pozice státní pokladny (A+B)	9	5	-4	55,6

Jak je patrné z tabulky, státní pokladna byla v největší míře tvořena prostředky na účtech státních finančních aktiv (měřeno výší salda příjmů a výdajů). V 1. až 3. čtvrtletí 2014, stejně jako v roce 2013, byly na účtech státních finančních aktiv vykazovány nejenom prostředky účelově určené ke krytí výdajů státního rozpočtu v průběhu roku (např. na restituce, povodně apod.), ale především prostředky získané dřívějšími emisemi státních dluhopisů (evidované na tzv. umořovacím účtu). Zapojení prostředků umořovacího účtu v rámci souhrnných účtů SP se proti roku 2013 výrazně snížilo (o 49,2 mld. Kč), což bylo ovlivněno snížením rezervy peněžních prostředků, tvořené na základě § 35 odst. 4 zákona o rozpočtových pravidlech.

Od roku 2013 jsou v rámci státní pokladny vykazovány též účty státních fondů a Národního fondu, účty cizích prostředků organizačních složek státu, účty územních samosprávných celků, veřejných výzkumných institucí, příspěvkových organizací a dalších subjektů v souladu se zákonem o rozpočtových pravidlech.

Celková pozice souhrnných účtů SP ke konci září 2014 ve výši 5 mil. Kč je tvořena součtem:

- **schodku státního rozpočtu ve výši 34,4 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy v objemu 826,4 mld. Kč a výdaji ve výši 860,8 mld. Kč,
- **prostředků na účtech státních finančních aktiv ve výši 83,0 mld. Kč**, představujících zůstatky účelových prostředků vedených na vkladových účtech u ČNB (na umořovacím účtu 51,9 mld. Kč, na účtu rezervy pro důchodovou reformu 22,7 mld. Kč, na účtu zvláštních účelových prostředků 8,7 mld. Kč, na účtu pro úhradu restitucí a ostatních účelových prostředků pro Ministerstvo zemědělství 940 mil. Kč, na účtu prostředků z malé privatizace na výdaje spojené se zánikem věcných břemen 791 mil. Kč, na účtu prostředků úrazového pojištění 678 mil. Kč, na účtu státních finančních rezerv 266 mil. Kč, na účtu prostředků na odstraňování důsledků povodní 80 mil. Kč, na umořovacím účtu cizích prostředků 2 mil. Kč a dalších),
- **zůstatku salda příjmů a výdajů veřejných rozpočtů spravovaných finančními a celními úřady ve výši 11,3 mld. Kč**, představujícího rozdíl mezi příjmy (nárokem) z celostátního výnosu daní a skutečným převodem daňových příjmů územním rozpočtům (jde o prostředky na příjmových účtech finančních úřadů určené pro územní orgány – obce a kraje – za daň z přidané hodnoty, daně z příjmů fyzických osob, daně z příjmů právnických osob a některé další daňové příjmy, korigované provedenými převody do územních rozpočtů prostřednictvím převodových účtů); obdobně jde o příjmy a poplatky náležející Státnímu fondu dopravní infrastruktury a Státnímu fondu životního prostředí, o převody sdílených příjmů (cla) do rozpočtu EU a státního rozpočtu, o převod odvodu z loterií do státního rozpočtu, pojistného na důchodové spoření a další prostředky,
- **zůstatku na účtech fondů** organizačních složek státu v celkové výši **3,0 mld. Kč**, představujícího saldo prostředků přijatých do rezervních fondů a fondů kulturních a sociálních potřeb a jejich čerpáním,
- **zůstatku na účtech cizích prostředků** organizačních složek státu v celkové výši **14,5 mld. Kč**, představujícího saldo přijatých a čerpaných cizích a zvláštních mimorozpočtových prostředků jako jsou např. soudní a jiné úschovy prostředků, prostředky zabavené v rámci trestního řízení (§ 78 a 79 trestního řádu), prostředky na narovnání škod v trestním řízení (§ 309 trestního řádu), prostředky dočasně inkasované pro zajištění celního dluhu v rámci celního řízení, srážky ze mzdy zaměstnanců z titulu exekuce, peněžní částky (konta) vězňů, pacientů a chovanců v léčebných a jiných ústavech, prostředky spojené s placením náhrad výdajů za odborné úkony prováděné na žádost (SÚKL, úhrady za žádosti o registraci léčiv, povolení výroby léčiv, vydání certifikátů atd.), omylem došlé peněžní prostředky, sdružené prostředky, zálohy na soudní řízení a na návrhy konkurzů a insolvenčního řízení, kauce v trestním řízení, složené jistoty (na předběžná opatření) atd. Patří sem též platy a související výdaje pracovníků OSS za měsíc prosinec, vyplácené v lednu následujícího roku, prostředky, které správci kapitol soustřeďují v rámci finančního vypořádání od příjemců prostředků ze státního rozpočtu apod.,

- **zůstatku na účtech příspěvkových organizací** v celkové výši **2,9 mld. Kč**, představujícího saldo přijatých a čerpaných prostředků,
- **zůstatku na účtech státních fondů a Národního fondu** (v Kč) v celkové výši **43,3 mld. Kč**, představujícího saldo prostředků přijatých do státních fondů a Národního fondu a jejich čerpáním; na státní fondy připadá částka 34,7 mld. Kč a na Národní fond částka 8,6 mld. Kč,
- **zůstatku na účtech bývalého Fondu národního majetku** v celkové výši **23,5 mld. Kč**, představujícího saldo prostředků přijatých do Fondu a jejich čerpáním,
- **zůstatku na účtech ostatních subjektů** ve výši **12,3 mld. Kč**, které se nejvíce týkají územních samosprávných celků (9,0 mld. Kč), státní organizace Správa železniční dopravní cesty (1,4 mld. Kč), veřejných výzkumných institucí (756 mil. Kč), veřejných vysokých škol (439 mil. Kč), a ostatních právnických osob se souhlasem Ministerstva financí (667 mil. Kč),
- **zůstatku dluhopisového financování státní pokladny** ve výši **-159,5 mld. Kč**, které představuje dočasné reinvestování určených prostředků státní pokladny formou nákupu pokladničních poukázek ČNB, a tím získání úrokových výnosů, resp. úsporu úrokových nákladů v případě odkupu vlastních státních pokladničních poukázek Ministerstvem financí,
- **zůstatku financování státní pokladny prostřednictvím účtu hospodaření státního rozpočtu¹⁰** ve výši **-2,5 mld. Kč**, který slouží pro financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol z úvěrů od Evropské investiční banky a ze státních finančních aktiv.

Zůstatek volných („nevyužitých“) prostředků státní pokladny ke konci září 2014 ve výši 5 mil. Kč byl proti stejnému období předchozího roku o 4 mil. Kč nižší, když objem prostředků zahrnovaných do SP se meziročně snížil o 33,3 mld. Kč, tj. o 17,3 % a dosáhl celkem 159,5 mld. Kč. Změnu objemu prostředků SP ovlivnil především pokles prostředků na umořovacím účtu (o 49,2 mld. Kč) a zvýšení příjmů státního rozpočtu (o 20,0 mld. Kč).

¹⁰ Účet „Hospodaření státního rozpočtu“ (ÚHSR) je oboustranným rozpočtovým účtem, na který se v poslední den roku převádí z umořovacího účtu částka určená na krytí deficitu státního rozpočtu (včetně odhadované rezervy na „dodatky“) z emisní činnosti MF. V případě nedostatku prostředků na umořovacím účtu se situace řeší vytvořením pasiva v potřebné výši na ÚFSD. V průběhu roku ÚHSR slouží rovněž k financování některých specifických výdajů rozpočtových kapitol (navýšením deficitu) z úvěrů EIB a ze SFA (nejedná se o výdaje kapitoly SD a OSFA). Věcně jde o financování výdaje jiné kapitoly, ke kterému dá kapitola SD nebo OSFA rozpočtovým opatřením povolení zvýšit výdaj. Kapitola výdaj provede, zvýší se schodek státního rozpočtu a ten je uhrazen buď z úvěru EIB anebo z účtu SFA, kdy výdaj z účtu aktiv představuje financující operaci a transfer (nikoliv příjem či výdaj státního rozpočtu).